

Tjänsteställe/handläggare

Bildningsförvaltningen

Bildningskontoret

Samuel Holm

E-post: samuel.holm@oskarshamn.se

Beslutsnivå

Bildningsnämndens arbetsutskott

Svar på remiss SOU 2021:41 – VAB för vårdåtgärder i skolan

Förslag till beslut

Förvaltningens tjänsteutlåtande godkänns och överlämnas som bildningsnämndens remissvar på Socialdepartementets betänkande.

Ärendet

Bakgrund

Oskarshamns kommun ges möjlighet att yttra sig över betänkandet SOU 2021:41 VAB för vårdåtgärder i skolan, som Socialdepartementet har skickat på remiss.

Utredningen föreslår att det ska införas en ny ersättningsgrund som innebär att en förälder till ett barn med sjukdom eller funktionsnedsättning ska ha rätt till tillfällig föräldrapenning (i maximalt 120 dagar per barn och år) när föräldern behöver avstå från förvärvsarbete i samband med medverkan i introduktion av barnets behov av hjälp med vård- eller behandlingsåtgärder i förskola, skola, fritidshem samt andra pedagogiska verksamheter. Utredningen bedömer att förslaget tidigast kan träda ikraft den 1 juli 2022.

Förslaget innebär att nuvarande ansvarsförhållanden för kommuner och regioner kvarstår, samtidigt som föräldrarnas medverkan i introduktionen av barn med behov av hjälp med vårdåtgärder i skolan ger rätt till ersättning och ledighet. Förslaget bedöms inte innebära ökad administration eller ökade kostnader för kommunala huvudmän. För ett begränsat antal föräldrar kan det innebära några fler dagars frånvaro från arbetet, men eftersom få föräldrar berörs bedöms dock inte den totala frånvaron för arbetstagare öka nämnvärt. Den förändring som nu föreslås innebär en lagstadgad ledighetsrätt vilket innebär att arbetsgivarens möjligheter att neka ledighet saknas.

Förvaltningens förslag till remissvar

- Det är positivt att föräldrar får möjlighet att få ersättning via tillfällig föräldrapenning när de är frånvarande från arbetet för att *”medverka i introduktion av barnets behov av hjälp med vård- eller behandlingsåtgärder”* i skolverksamhet. Vi anser dock att utredningens förslag bör innefatta *vårdnadshavare*, och inte bara *föräldrar*. Det bör också vara möjligt för till exempel en annan anhörig att i vårdnadshavarens eller föräldrarnas ställe få tillfällig föräldrapenning för att medverka i ovanstående introduktion. I övrigt är det också välkommet att utredningen, med hänsyn till frågans angelägna karaktär, föreslår att lagändringarna träder i kraft *”så snart som sedvanlig lagstiftningsprocess tillåter”*.
- 120 dagar är alltför länge för en vuxen som inte lämnat registerutdrag att vistas i skolverksamhet, vilket kan bli följden av utredningens förslag. Även om kravet på registerutdrag gäller medarbetare och inte föräldrar, bör verksamheten *”ha koll”* på de som vistas i verksamheten. Att föräldrar som inte lämnat registerutdrag vistas några enstaka dagar i

skolverksamhet må vara godtagbart, men 120 dagar är alltför länge. En bedömning av var gränsen går för när registerutdrag behövs, är således nödvändig att göra.

- Barn som är fyllda 13 år och som omfattas av LSS och har rätt till korttidstillsyn på fritidshem i skolan bör omfattas av lagen, inte minst eftersom också de sannolikt har behov av vårdåtgärder. Vi hoppas att detta på nytt övervägs i slutbetänkandet. (s. 77)
- Det vore positivt om även barn med problematisk skolfrånvaro omfattas av utredningens förslag, så att det går att få ersättning för vård av ett sådant barn. Det är viktigt att psykisk ohälsa omfattas, och inte bara fysisk.
- Att fler skolformer än grundskolan omfattas av utredningens förslag bör tydliggöras i inledningen av betänkandet, snarare än i en fotnot mitt i texten.
- Både "förälder" och "vårdnadshavare" används som begrepp i texten. Begreppen är ju inte helt identiska i innebörd, därför vore det bra om det tydliggörs vilken innebörd begreppen har i denna framställning. Dessa termer tycks användas som helt utbytbara mot varandra, vilket kan vara problematiskt.
- Förvaltningen delar utredningens bedömning att det är av yttersta vikt att föräldrar får information när den ansöker om omvårdnadsbidrag, och att det är Försäkringskassan som ska se över hur informationen ska ges. (s. 88-89)
- Det är positivt att utredningen föreslår *"att det bör införas övergångsbestämmelser som tar sikte på de barn för vilka det vid ikraftträdandet av den nu föreslagna bestämmelsen om tillfällig föräldrapenning finns ett gällande beslut om omvårdnadsbidrag eller vårdbidrag."* Och vidare att utredningen anser att det *"(a)v övergångsbestämmelserna ska framgå att för dessa barn kan tillfällig föräldrapenning enligt utredningens förslag lämnas utan hinder av vad som föreskrivs i 11 kap. 16 § SFB."* (s. 93) Detta eftersom *"att när dessa föräldrar ansökte om omvårdnadsbidrag fanns det ingen rätt till tillfällig föräldrapenning för denna situation. Till skillnad från de föräldrar som kommer att ansöka om omvårdnadsbidrag efter ikraftträdandet av den nya bestämmelsen (se avsnitt 5.7 ovan) har dessa föräldrar således inte haft någon möjlighet till ett välgrundat ställningstagande till om de vill att behovet ska täckas av tillfällig föräldrapenning"* (s. 90-91)

Konsekvenser för barn och unga

Det är positivt för barn och unga att Oskarshamns kommun använder den möjlighet till nationell delaktighet och påverkan i lagstiftningsprocessen som remissen innebär.

Lotta Lindgren
Bildningschef

Peter Backhof
Verksamhetschef skola

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande 2021-10-25

Betänkandet VAB för vårdåtgärder i skolan (SOU 2021:41)

Skickas till

För kännedom:

Kommunstyrelsen/kommunfullmäktige
Bildningschefen
Verksamhetschef skola

För åtgärd:

Socialdepartementet

§ 75

Dnr BN 2021/000506-2

Svar på remiss SOU 2021:41 – VAB för vårdåtgärder i skolan

Bildningsnämndens arbetsutskotts beslut

Förvaltningens tjänsteutlåtande godkänns och överlämnas som bildningsnämndens remissvar på Socialdepartementets betänkande.

Ärendet

Bakgrund

Oskarshamns kommun ges möjlighet att yttra sig över betänkandet SOU 2021:41 VAB för vårdåtgärder i skolan, som Socialdepartementet har skickat på remiss.

Utredningen föreslår att det ska införas en ny ersättningsgrund som innebär att en förälder till ett barn med sjukdom eller funktionsnedsättning ska ha rätt till tillfällig föräldrapenning (i maximalt 120 dagar per barn och år) när föräldern behöver avstå från förvärvsarbete i samband med medverkan i introduktion av barnets behov av hjälp med vård- eller behandlingsåtgärder i förskola, skola, fritidshem samt andra pedagogiska verksamheter. Utredningen bedömer att förslaget tidigast kan träda ikraft den 1 juli 2022.

Förslaget innebär att nuvarande ansvarsförhållanden för kommuner och regioner kvarstår, samtidigt som föräldrarnas medverkan i introduktionen av barn med behov av hjälp med vårdåtgärder i skolan ger rätt till ersättning och ledighet. Förslaget bedöms inte innebära ökad administration eller ökade kostnader för kommunala huvudmän. För ett begränsat antal föräldrar kan det innebära några fler dagars frånvaro från arbetet, men eftersom få föräldrar berörs bedöms dock inte den totala frånvaron för arbetstagare öka nämnvärt. Den förändring som nu föreslås innebär en lagstadgad ledighetsrätt vilket innebär att arbetsgivarens möjligheter att neka ledighet saknas.

Förvaltningens förslag till remissvar

- Det är positivt att föräldrar får möjlighet att få ersättning via tillfällig föräldrapenning när de är frånvarande från arbetet för att *"medverka i introduktion av barnets behov av hjälp med vård- eller behandlingsåtgärder"* i skolverksamhet. Vi anser dock att utredningens förslag bör innefatta *vårdnadshavare*, och inte bara *föräldrar*. Det bör också vara möjligt för till exempel en annan anhörig att i vårdnadshavarens eller föräldrarnas ställe få tillfällig föräldrapenning för att medverka i ovanstående introduktion. I övrigt är det också välkommet att utredningen, med hänsyn till frågans angelägna karaktär, föreslår att lagändringarna träder i kraft *"så snart som sedvanlig lagstiftningsprocess tillåter"*.
- 120 dagar är alltför länge för en vuxen som inte lämnat registerutdrag att vistas i skolverksamhet, vilket kan bli följden av utredningens förslag. Även om kravet på registerutdrag gäller medarbetare och inte föräldrar, bör verksamheten "ha koll" på de som vistas i verksamheten. Att föräldrar som inte lämnat registerutdrag vistas några enstaka dagar i skolverksamhet må vara godtagbart, men 120 dagar är alltför länge. En bedömning av var gränsen går för när registerutdrag behövs, är således nödvändig att göra.
- Barn som är fyllda 13 år och som omfattas av LSS och har rätt till korttidstillsyn på fritidshem i skolan bör omfattas av lagen, inte minst eftersom också de sannolikt har behov av vårdåtgärder. Vi hoppas att detta på nytt övervägs i slutbetänkandet. (s. 77)

§ 75 fortsättning

- Det vore positivt om även barn med problematisk skolfrånvaro omfattas av utredningens förslag, så att det går att få ersättning för vård av ett sådant barn. Det är viktigt att psykisk ohälsa omfattas, och inte bara fysisk.
- Att fler skolformer än grundskolan omfattas av utredningens förslag bör tydliggöras i inledningen av betänkandet, snarare än i en fotnot mitt i texten.
- Både "förälder" och "vårdnadshavare" används som begrepp i texten. Begreppen är ju inte helt identiska i innebörd, därför vore det bra om det tydliggörs vilken innebörd begreppen har i denna framställning. Dessa termer tycks användas som helt utbytbara mot varandra, vilket kan vara problematiskt.
- Förvaltningen delar utredningens bedömning att det är av yttersta vikt att föräldrar får information när den ansöker om omvårdnadsbidrag, och att det är Försäkringskassan som ska se över hur informationen ska ges. (s. 88-89)
- Det är positivt att utredningen föreslår *"att det bör införas övergångsbestämmelser som tar sikte på de barn för vilka det vid ikraftträdandet av den nu föreslagna bestämmelsen om tillfällig föräldrapenning finns ett gällande beslut om omvårdnadsbidrag eller vårdbidrag."* Och vidare att utredningen anser att det *"(a)v övergångsbestämmelserna ska framgå att för dessa barn kan tillfällig föräldrapenning enligt utredningens förslag lämnas utan hinder av vad som föreskrivs i 11 kap. 16 § SFB."* (s. 93) Detta eftersom *"att när dessa föräldrar ansökte om omvårdnadsbidrag fanns det ingen rätt till tillfällig föräldrapenning för denna situation. Till skillnad från de föräldrar som kommer att ansöka om omvårdnadsbidrag efter ikraftträdandet av den nya bestämmelsen (se avsnitt 5.7 ovan) har dessa föräldrar således inte haft någon möjlighet till ett välgrundat ställningstagande till om de vill att behovet ska täckas av tillfällig föräldrapenning"*. (s. 90-91)

Konsekvenser för barn och unga

Det är positivt för barn och unga att Oskarshamns kommun använder den möjlighet till nationell delaktighet och påverkan i lagstiftningsprocessen som remissen innebär.

Ärendets behandling

Förvaltningen föreslår att förvaltningens tjänsteutlåtande godkänns och överlämnas som bildningsnämndens remissvar på Socialdepartementets betänkande.

Dagens sammanträde

Utredare Samuel Holm föredrar ärendet och svarar på frågor tillsammans med bildningschef Lotta Lindgren.

Ordföranden ställer proposition på förvaltningens förslag och finner att arbetsutskottet beslutar bifalla detta.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande 2021-10-25
Betänkandet VAB för vårdåtgärder i skolan (SOU 2021:41)

§ 75 fortsättning

Skickas till

För kännedom:

Kommunstyrelsen/kommunfullmäktige
Bildningschefen
Verksamhetschef skola

För åtgärd:

Socialdepartementet